



Det talte ord gælder

## **Formandens mundtlige beretning 2018**

Ved Andreas Rudkøbing, formand for Lægeforeningen

Kære kollegaer, kære repræsentantskab.

Velkommen til Lægemøde 2018. Det er dejligt at se jer igen. Jeg har glædet mig meget til de næste to dage, hvor vi sammen skal lægge linjen for Lægeforeningens arbejde.

Lige nu udspiller der sig et drama i Forligsinstitutionen. Overenskomstforhandlingerne på det offentlige område har virkelig trukket tænder ud her i foråret, og situationen er som i ved fortsat uafklaret.

Jeg håber, at der findes en forhandlingsløsning. Først og fremmest for patienterne. Men også for os læger og alle vores andre gode kolleger på sygehuse - ja, for hele sundhedsvæsenet. For der er brug for aftaler og forhandlede løsninger. Det skaber de bedste muligheder for at udvikle sundhedsvæsenet i de kommende år. De bedste muligheder for at skabe de nødvendige forandringer og forbedringer.

Jeg vil gerne rose Yngre Læger og Overlægeforeningen. I arbejder stenhårdt på at finde løsninger. I har også udvist stor ansvarlighed overfor patienterne i løbet af forhandlingerne. Her tænker jeg især på, at det i høj grad er jeres fortjeneste at en eventuel strejke og lockout ikke kommer til at omfatte vitale dele af sundhedsvæsenet.

Men nu er vi her. Og det er Lægemøde. Jeg vil starte min beretning med at sige en stor tak til jer for jeres engagement i lægepolitik. En tak, fordi I som repræsentantskab tager ansvar for at styrke vores fags politiske gennemslagskraft. Vi lever i tider, hvor det er vigtigere end nogensinde, at vi klart markerer, hvad vi står for, og hvor grænserne går.

Her i salen sidder hospitalslæger, forskere, yngre læger, praktiserende læger, speciallæger, ledende overlæger, pensionerede læger – bare for at nævne nogle af de mange slags læger, som vi er.

Men uanset vores forskellighed, så er vi først og fremmest læger. Vi har grundlæggende værdier til fælles. Det er en kæmpe styrke.



Det er et ofte brugt billede. Men jeg kan ikke lade være med at sammenligne os med et fodboldhold. Hvis vi alle var målmænd, ville vi aldrig få scoret mål. Hvis vi alle foretrak at spille angribere, så ville målene rasle ind. På samme måde er vi stærke sammen på lægeholdet, når vi udnytter vores forskellige positioner og fagligheder.

Den styrke, vi har på vores hold, har været med til at skabe synlige resultater siden sidste Lægemøde. Tiden tillader ikke, at jeg nævner dem alle her. I kan læse meget mere i den skriftlige beretning.

Men der er ingen tvivl. Vi kan se tilbage på et år, hvor vi sammen har sat afgørende aftryk på sundhedsvæsenet.

En af årets helt store, langvarige og meget svære kampe, som heldigvis endte med en klar sejr til vores hold, var Svendborg-sagen.

Efter at en patient på tragisk vis døde tilbage i 2013 blev en af vores kollegaer fra Svendborg Sygehus tiltalt for grovere eller gentagen forsømmelse eller skødesløshed.

Det førte til politianmeldelse og et langvarigt, opslidende og helt urimeligt forløb i retsvæsenet. Lægen blev først frifundet ved byretten, men senere dømt ved landsretten i en dom, der var helt ude af proportioner, og som helt forståeligt gjorde alle os læger oprørte og urolige.

Derfor var det den bedste nyhed, der kom fra Højesteret den 28. marts. Fornuften fandt vej til retssalen og vores kollega fra Svendborg blev frifundet. Udfaldet af dommen var det eneste rigtige resultat af den dybt ulykkelige sag.

En ulykkelig sag først og fremmest for patienten og hans pårørende.

En ulykkelig sag for vores kollega, som nu igennem fem år har måttet leve med at være anklaget for at have begået en strafbar handling, selv om hun gjorde sit bedste for at give den rigtige behandling.

Men også en ulykkelig sag for hele sundhedsvæsenet.

Svendborg-sagen trækker dybe spor ind i hverdagen for mange af os læger. Forløbet omkring sagen har nemlig kastet lys på den måde, som Styrelsen for Patient-sikkerhed arbejder.



I de seneste år har vi oplevet en ny og meget aggressiv linje fra styrelsen i tilsynet med læger. Det gælder ikke kun over for de - få - læger, som er til reel fare for patienterne. For de skal naturligvis præsenteres for det røde kort – for nu at blive i fodboldtermerne.

Men vi har set flere foruroligende eksempler på, at styrelsen går efter manden i stedet for efter bolden.

Enkeltpersoner bliver stillet til ansvar, når der sker fejl på afdelinger, hvor ledelsen har svigtet.

Afdelinger med utilstrækkelig bemanning, usikre arbejdsgange og uklare instrukser.

I ni ud af ti tilfælde er det den enkelte læge, sygeplejerske eller en anden kollega, som tilsynet i styrelsen går efter. De ser ikke på, hvordan arbejdet er organiseret.

Jeg kan som eksempel nævne sagen fra Odense, hvor Styrelsen for Patientsikkerhed krævede, at der blev rejst en politisag mod en overlæge for grov forsømmelse eller skødesløshed i forbindelse med en patients død. Men retten i Odense frifandt lægen. Han havde nemlig ikke gjort noget forkert.

Var den unge læge i Svendborg blevet kendt skyldig, ville det have fået uoverskuelige konsekvenser for helt almindeligt lægearbejde. Svendborg-sagen og styrelsens stramme kurs er et meget synligt eksempel på, at lovgivning og regler, der måske i nogle politikeres eller i Styrelsens øjne ser ud til at virke, overhovedet ikke fungerer ude i virkeligheden.

Derfor har Lægeforeningen længe presset på for at få ændret styrelsens alt for stramme tilgang.

Vi protesterede allerede inden "strammerpakken" blev indført for to år siden. Vi har lige siden haft et skarpt øje på styrelsens linje. Den skal ændres, hvis vi skal have et velfungerende, rimeligt og retfærdigt tilsyn til gavn for patienter, læger og alle andre ansatte i sundhedsvæsenet. Derfor har vi også presset på med en række krav.

Vores pres har virket. Sundhedsministeren har forstået, at der skal gennemføres forbedringer. I januar præsenterede hun en række forslag til et bedre tilsyn. Vi kan tydeligt se vores krav i de forslag: Et ankenævn for særligt indgribende tilsynsafgørelser. Mere fokus på såkaldt organisatoriske tilsyn. Nye regler for journalføring og



instrukser. Fremrykket evaluering af strammerpakken. Bare for at nævne nogle af forslagene.

Vi kan være stolte af, at vi har fået et gennembrud i forhold til at forbedre lægers retssikkerhed.

Men det betyder ikke, at vi nu har sikkerhed for rimelige og retfærdige tilstande overalt i sundhedsvæsenet. Det vil være for naivt at tro.

Ministerens initiativer er et skridt i den rigtige retning. Men det er langtfra nok.

Derfor fortsætter vi kampen for et bedre tilsyn. I dag har jeg tre nye forslag med til politikerne, der skal gøre sundhedsvæsenet mere sikkert – både for patienter og for os, som varetager patientbehandlingen.

For det første er det nødvendigt at omlægge det risikobaserede tilsyn. Som det er rullet ud i blandt andet almen praksis minder det alt for meget om den akkrediteringsmodel, som vi vinkede farvel til for nogle år siden, netop fordi den ikke virkede. Vi foreslår, at det risikobaserede tilsyn evalueres sammen med strammerpakken.

For det andet: Regionerne har været forbavsende tavse i debatten om både tilsynet og Svendborg-sagen. Regionerne må trække i arbejdstøjet og tage deres del af ansvaret for patientsikkerheden. Det er vigtigt, at der på alle afdelinger er klare aftaler for, hvordan man håndterer fejl, tager hånd om de mennesker som er involveret og følger op, så fejlene ikke gentager sig.

For det tredje foreslår vi, at arbejdsgivernes ansvar for patientsikkerheden skal skrives tydeligt ind i sundhedsloven. Det er ledelsens ansvar, at læger og vores gode kollegaer fra andre faggrupper har en reel mulighed for at udføre deres arbejde sikkert og effektivt. Her kan vi lade os inspirere af den model, som man har i Norge.

Det er jo sådan man gør det i andre brancher – og i samfundet generelt. Og jeg kan nu se i Ugeskriftet, at sundhedsministeren har lyttet til læger og er kommet til samme konklusion. Nemlig, at der er brug for at skrive regionernes ansvar for patientsikkerheden ind i loven. Det er der grund til at glæde sig over.

Hvis en bank bliver fanget i en hvidvaskningsskandale – ja, nu hiver jeg bare et fuldstændigt tænkt eksempel frem – så er det jo heller ikke medarbejderen ved



skranken, der uforvarende har håndteret sorte penge, der skal bære ansvaret. Det skal ledelsen. Det er dem, der skal sørge for, at der er orden i tingene. At alt går efter bogen.

Det betyder, at det er regionerne der altid skal sikre: At der er tilstrækkelig bemanding, at personalet har de rette kompetencer og instrukser, at der er styr på arbejdsgangene.

Og hvis de forudsætninger ikke er på plads, så er det organisationen og ikke den enkelte læge eller sygeplejerske, som har fejlet.

Ministeren har nu sat gang i arbejdet med at forbedre tilsynet. Og det er oplagt, at regionerne må på banen.

Hvad skal der så komme ud af det?

Ja, jeg forventer et reformeret tilsyn. Et tilsyn, der først og fremmest har fokus på at fremme patientsikkerheden. Et tilsyn, der ikke kun går efter at straffe enkeltpersoner lavest i hierarkiet, men et tilsyn, der tager det med i betragtning, om der er klare arbejdsgange og nok ressourcer til at løfte opgaven. Et tilsyn, der selvfølgelig kan tage hånd om læger og andre, der er til reel fare for patienterne.

Sådan et tilsyn vil hjælpe med at gøre sundhedsvæsenet til et trygt sted at være for både patienter og for os.

At vi lige nu er kommet godt ind i kampen for et bedre tilsyn skyldes i høj grad vores mange kolleger, som har engageret sig aktivt i at markere, at læger - som alle andre - har krav på retssikkerhed.

Hashtagget #detkuhaværetmig kickstartede i efteråret en bølge af protest. En protest mod urimelighederne i Svendborg-sagen.

Lad mig citere fra et af de mange tusind opslag på de sociale medier. En yngre læge skrev i oktober på Facebook om lægen i Svendborg-sagen:

”Som ung læge skal hun ikke bære systemets laster, hun bærer i forvejen en samvittighed, der tynges. For det gør enhver ung læge der går på arbejde. Vi forsøger at være grundige, opmærksomme og forsigtige. Men ting glipper i et stort system. Og vi har brug for opbakning. Vi har ikke brug for at blive trådt på ovenfra, eller efterladt i stikken, når brede skuldre ikke viser sig brede alligevel”.



Som Facebook-opslaget beskriver, så blev Svendborg-sagen symbolet på netop den frygt for at begå fejl og efterfølgende blive hængt ud, som ligger i baghovedet hos mange af os, mens vi passer vores arbejde. Tak til alle ildsjælene for at have løftet denne sag. Vi har alt for længe har fundet os i urimelige forhold. Handling er nødvendig.

Vi kommer forhåbentlig til at opleve flere græsrodsaktioner fra læger, som vi har set det med #detkuhaværetmig.

Jeg oplever det som meget positivt, når vores kollegaer engagerer sig i samfundet. Det er jo det, som ethvert team - også vores lægehold - sukker efter: engagement, initiativ, handling.

Jeg ser det som en motor for de forandringer og forbedringer, som vi ønsker gennemført.

Vi kan blive inspireret af, hvor hurtigt det går, hvor ligefrem tonen er, og den kreativitet, som hersker. Der er en masse energi i den måde at arbejde på. Det sætter effektivt fokus på problemer. På uretfærdigheder. På forhold, der skal ændres.

#Detkuhaværetmig og underskriftsindsamlingen har vist, at vi står stærkt på banen, hvis vi spiller sammen og udnytter hinandens styrker og forskellige måder at arbejde på.

Svendborg-sagen har fyldt meget i det forgangne år.

En anden af årets mest markante opgør var, da vi i efteråret kunne vinke farvel til det særdeles upopulære produktivitetskrav. I år skal vi ikke ude på sygehusene præstere to procent mere, uden at der følger penge med. Det blev sparket til hjørne, og vi håber, at dommeren fløjter kampen af, inden spillet kan blive sat i gang igen. Ingen kommer til at savne det produktivitetskrav.

Vi var aldrig kommet så langt, hvis ikke politikerne havde erkendt, at de her stod over for et stærkt hold, som ikke lod sig slå ud.

Vi spillede meget offensivt. Vi førte kampagne – både via de traditionelle medier og på de sociale. Vi argumenterede med fakta og tal. Vi løb konstant politikerne på dørene.



Vores fælles kamp virkede – og det lagde et endnu større pres på politikerne, at vores andre gode kolleger fra sundhedsvæsenet – sygeplejerskerne, social – og sundhedsassistenterne, jordemødrene og mange flere – også var med.

Når vi står sammen, så er vi stærke. Og så opnår vi også resultater. Så vinder vi de vigtige kampe. Det skal vi holde fast i, i denne tumultariske tid.

Sygeplejersker og psykologer efterspørger behandlingsansvar. Kommuner og andre myndigheder ser stort på lægers attester i sager om indfødsret og førtidspension. Lægers vurderinger fejles af bordet af politikere, der gør cannabis til medicin uden at der er solid viden om hverken virkninger eller bivirkninger.

Det kan være godt at uddelegere opgaver, eller at samarbejde med andre faggrupper, når det er til patientens bedste. Og det er fornuftigt hele tiden at være opmærksom på, om der er nye lægemidler eller behandlingsmetoder, som kan komme patienterne til gavn.

Men kvaliteten og sikkerheden falder for patienterne, når systemet sætter spørgsmålstejn ved lægers faglige vurderinger.

Når svært syge borgere sendes i arbejdsprøvning og bliver endnu mere syge, selv om deres læge har sagt, at de ikke er egnede til det, og netop kan risikere at få det endnu værre.

Vi må stå sammen og kæmpe imod, når nogen begynder at sætte spørgsmålstejn ved vores faglighed.

Min gode ven og kollega Rasit Tukul blev for nylig fængslet i Ankara. Rasit, kender jeg fra arbejdet i både den europæiske lægeforening og i verdenslægeforeningen. Hans og andre lægers 'forbrydelse' er, at de bruger deres ytringsfrihed. For nylig blev hele bestyrelsen i den tyrkiske lægeforening fængslet. Deres kontorer blev ransaget, og computere blev beslaglagt og endevendt af myndighederne. Lægerne blev kaldt for terroristsympatisører og anklaget for propaganda for terrororganisationer, fordi de har peget på, at Tyrkiets militære offensiv i det nordlige Syrien er en trussel mod folkesundheden.

Arrestationerne er i strid med Menneskerettighederne.

Efter internationalt pres – også fra Lægeforeningen og Verdenslægeforeningen – er vore kolleger i bestyrelsen løsladt.



Men forholdene er langt fra i orden. Det er rystende, at læger og andre ikke kan deltage i samfundsdebatten uden at blive forfulgt.

Lægeforening bakker naturligvis fuldt og helt op om vores tyrkiske kolleger og deres ret til at ytre sig frit. I et brev stilet til præsident Erdogan har vi fordømt arrestationerne.

Jeg kan undre mig over, at sagen i Tyrkiet ikke påkalder sig større opmærksomhed her i landet. Hvor er reaktionen fra udenrigsminister Anders Samuelsen og udenrigsordførerne i Folketinget? Vi vil følge denne sag, som sætter en tyk streg under, hvor vigtigt det er, at vi også holder sammen på tværs af grænserne.

Vi, som er samlet her i dag, stiller altid op til de politiske kampe for medlemmerne. Vi har altid fodboldstøvler og renvasket spillertrøje klar.

Men vi skal også være klar til at gå i kamp for det enkelte medlems behov for hjælp, sparring eller faglig udvikling. Det er vigtigt, at vores medlemmer oplever, at vi gør os umage med at komme dem i møde. Det er vigtigt, at medlemmerne er tilfredse, når de er i kontakt med Lægeforeningens medarbejdere. Og det er de heldigvis. Når de får juridisk hjælp, får sparring i forhold til deres karriere eller deltager i et kursus eller i et arrangement.

Men tilfredse medlemmer må aldrig blive en sovepude. Derfor har vi i efteråret ændret taktik og ændret opstilling i sekretariatet. Vi har blandt meget andet styrket vores tilbud om juridisk rådgivning i klage- og tilsynssager. Det er der desværre hårdt brug for i kølvandet på "strammerpakken".

Der er allerede gået tre år, siden jeg blev valgt som formand for Lægeforeningen. Vores vedtægter siger, at formanden er på valg efter tre år – og derfor er jeg på valg i år. Jeg stiller op, og jeg håber selvfølgelig, at I igen vil vise mig tillid. En tillid, som jeg er meget stolt og bæret over at have som formand. En tillid, som medfører et stort ansvar, som jeg også de næste tre år har tænkt mig at tage dybt alvorligt.

De vigtigste mærkesager for mig i den kommende formandsperiode vil være: Et bedre tilsyn med læger. Et løft af psykiatrien. Et stærkere nært og sammenhængende sundhedsvæsen.

Og at styringen af sundhedsvæsenet har fokus på kvalitet og frihed for de enkelte afdelinger til at tilrettelægge arbejdet.





Jeg vil også fortsætte det fælles arbejde med at skabe en endnu stærkere Lægeforening, så vi kan blive ved med at vinde de vigtige kampe. Jeg vil arbejde for, at sikre os størst mulig indflydelse.

Jeg har allerede rost jer én gang i den her tale. Men man kan ikke sige nok tak til jer, fordi I engagerer jer i lægepolitik, så det gør jeg lige igen. Tak.

Jeg vil også sige mange tak til mine gode kollega

er i Lægeforeningens bestyrelse, i vores politiske udvalg og til de dygtige medarbejdere i Lægeforeningens sekretariat. Vi er et godt sammenspillet hold. Stærkt besat på alle pladser i både forsvar, på midtbanen og i angrebet. På trænerbænken. Og selvfølgelig i lægestaben.

Mange af jer kan sikkert huske Islands præstationer ved fodbold EM for to år siden. Det lille land slog fodboldens moderland, England, og kom helt til kvartfinalen. En enestående præstation, som islændingene selv tilskrev et helt unikt sammenhold.

Historien om Island er bare et eksempel på, at sammenhold kan betyde alt for et fodboldhold. Det kan det også for en forening som vores. Det helt centrale for et godt sammenhold er, at du føler, at du bliver en del af noget større, når det går godt. Og når man møder modstand, så kan man kæmpe sammen og føle, at man er i samme båd.

Derfor er det virkelig vigtigt, at vi holder sammen. At vi holder fast i, at sammen er vi stærke. Sammen kan vi opnå resultater. Sammen kan vi vinde de vigtige sejre og forbedre forholdene for patienterne i det sundhedsvæsen, som vi alle ønsker det bedste for.

I morgen skal vi diskutere, hvordan vi sammen kan gøre behandlingen af patienter med en psykisk sygdom bedre. Vi skal debattere, hvordan tilsynet kan skabe rammer i sundhedsvæsenet, så patienterne kan få en god og sikker behandling. Og vi skal tage stilling til et forslag om nye etiske principper.

Nu har jeg sagt nok. Nu er det jeres tur. Lad os diskutere beretningen.